

Година II.

УЧИЛИЩЕТО излиза два пъти въ мѣсеца на тѣзи години. Годишна цѣна прѣдплатена едно бѣло медж. аза е отъвѣтъ Турско фр. 7. Спомоществованіята ставатъ за години. Писма неплатени на пощата не сж пріети. Твърдѣ дългичи и неспокосни дописки оставатъ непомѣстени.

Слѣтъкъ 22-а.

Писма, дописки и спомоществованіята са непрашатъ надписани до издателя въ Русе у печатницата на Дунавската областъ, прѣзъ Г-на Спаса Попова.—Въ Шюментъ до Г-да Братія Р. Ил. Блъкови.

УЧИЛИЩЕ.

Изъяснение: Основа на ученіето (Свойство и условіе за достойното вършене на учителската служба).—Нашитѣ училища (Габрово и Орѣховъ).—Трохичка хлѣбъ, за стомахтъ (продълж. отъ едно. 21).—Нѣщо за женитѣ.—Нови Гьлгареки книги.—Разни.

ОСНОВА на УЧЕНИЕТО. (*).

Свойство и условіе за достойното вършене на учителската служба.

I. ПОЗИВЪ.

Да има нѣкой позивъ за учителството ще каже да има природна способностъ, или сѣ едно, както казватъ по прѣсто: *да му е подадено* за таква служба, а не току да са каже, че «и азъ съмъ учитель». Отъ тѣзи способности са ражда воля по само-себе-си за сичко, що са отнася къмъ възпитаніето; ражда са нѣкаква си неволна наклонность къмъ наставленіето. Често са случаваша щото онзи, който има тѣзи дарба, и до много врѣме да ъж показва на дѣмо, па и самъ си да незнае, дордѣто го неподсѣти на това самото природно желаніе, кое, като расте отъ день на день подъ влияніето на случайни причини, показва са на явѣ.

Такъвъ е буйній позивъ, такъвъ е неговій характеръ. Мѣжду това за да са неплаши нѣкой, нека по-напрѣдъ да речемъ: позивътъ недохожда до такъвъ

стъпень на желаніето у сѣкого, който е повиканъ, ако нѣма тѣзи двѣ: «да обича дѣцата и да почита себе си,» както казва Г. Терю. Комото е сладко да рече както е казалъ божественній учитель: «Пуснете дѣцата да дохождатъ при менъ»; комото е драго да бжде мѣжду тѣхъ, който са неплаши отъ дѣтското имъ немируване и др. който са смѣе на тѣхнитѣ невинни игри, който са грижи за тѣхната бѣдѣщностъ;—той обича дѣцата, той има едно отъ главнитѣ свойства за учитель. Ното не е сичко. Да внимавашь хубевѣ на това, що говоришь, да знаеши съ какви пріатели са сдружавашъ; да отбѣгвашъ отъ лошегото неприлично поведене, отъ распуснатія животъ и отъ самото не сжзиране (несапикаване); у сѣкой си работа да са показвашъ серіозенъ, като хитъръ човѣкъ; съ една рѣчь: да почиташъ себе си и да бждешъ добъръ примѣръ на другитѣ. У когото нѣма това природно расположение, който не изпълнява това първо условіе, такъвъ поскоро да са отдалечава, и нека са даде възпитаніето на младежитѣ въ рѣцѣтъ на по-достойнія.

Мѣжду това не е доволно тая природна способностъ; наистина че началото е тукъ, но трѣбва да са развѣе, та

(*) По примѣра на члена: „Темелъ Школовонъ,“ помѣстено у Сръбскій журналъ „Школа“ год. V.

да принесе богатъ плодъ, що тя обрича. Слѣдователно твърдѣ е потребно приготвянето за да излѣзе отъ позива оная сила, що той обема; трѣбва да придаде и да допълни свойствата, които сж необходимо нужни на учителя за извършването на повѣрената му служба.

II.

СМИРЕННОСТЪ.

Ний прѣдставихме приличнитѣ, както трѣбва, за *важността на учителската служба*; но стой са іоше да кажемъ, какво тая важность никакъ не прѣчи на личното смирение. Наистина добро е да уцѣнява нѣкой своето занимание; но іоше по-добрѣ и по-умно е да са посвѣнява отъ самага себе; не трѣбва да забораваме колко ни недостига іоше за да стигнемъ до идеала на тѣзи служба. А смиреніето е такова едно свойство на истинската добрина: добрината сѣ повече блѣщи колкото по-малко смиреніето ѝ изважда на видело. Смиреніето труфи и повишава цѣната на добрината, а никакъ ѝ не смалява. Слѣдователно нека учителътъ са прѣдпазва што да непрѣцѣнява себе си (да са недържи твърдѣ на голѣмо). То са знае, че положеніето, у кое той са намѣрва, хората мѣжду които живѣе, работата що го занимава, сичко това може да го подстори за да са развѣе тая вредителна наклонность. Но той трѣбва да са напрѣгне, што да са развѣе у него това скѣпоцѣнно свойство—смиреніето, толкозъ съ своитѣ вѣнкашни работи и у разговарянето си, колкото и съ отнасянето си у вѣтрѣшния животъ.

Часто са забѣлязва, че хора, кои вършатъ таквази служба, толкозъ привикнуватъ на това, што послѣ неможатъ да са отрѣсатъ отъ този пѣздерѣ. Като го принуждава длѣжността непрѣстанно да говори въ училището, учителътъ лесно може да испадне у погрѣшката, що споменахме по-напрѣдъ. За това нека са пази строго да не бѣде досаденъ бѣбрица; защото учителътъ, на когото ра-

ботата е винаги да наставлява дѣца и да имъ прѣдава своитѣ мисли, може да навикне да са отнася сѣщо и отвѣнъ училището, да бѣде често въ наддумване и да са припира за нищо и никакво.... А на сичко това най-добъръ помагачъ е смиреніето.

Таковато скѣпоцѣнно свойство нека да са види и по-дрехитѣ на учителя, който да бѣде чистичко облеченъ, особено когато е въ училището, за да са непоказва немарливъ прѣдъ ученицитѣ си, които да му са присмиватъ. Но пакъ отъ друга стѣрна, той трѣбва да мрази сичко, що клони къмъ раскошността; далечъ отъ него трухвение и неприлично гиздение, кое не само че не е за примѣръ и углѣдъ на хората, мѣжду които живѣе, но іоше би го направило да страши сѣки отъ него. Неговото вѣнкашно достойнство не губи нищо отъ простото облѣкло; той може да удържи своето достойнство и съ простичкитѣ си дрехи, когато живѣе добрѣ мѣжду хората, спорѣдъ властѣта, що има надъ дѣцата да ги управлява.

Смиренъ по своето поведение и облѣкло, серіозенъ, а не твърдо-главъ въ училището и на сѣкѣдѣ, учителътъ нека да бѣде такъвъ и у дома си: покѣщнинитѣ, храната и сичкитѣ обичай на челядѣта му, нек' показватъ, че тукъ сичко са управлява отъ единъ разуменъ и смиренъ човѣкъ. Но чистотата никога не е излишна: тя да бѣде въ пълното си значеніе на думата, раскошно урѣдена и накинена у неговия домъ; защото чистотата на никого, който ѝ види неповрежда. Чистота и пакъ чистота, у сѣкое нѣщо и при много случки ти струвашъ колкото половината на живота!

Забѣлязване. Този членъ ще са продължава и ний го прѣпорѣчваме на сичкитѣ наши учители, особено на ония даскалетини които са наематъ да учятъ дѣца безъ да знаятъ *важността на учителската служба*. Нека думаме са оглѣдатъ таквато екопоници и да видятъ прилича ли имъ да носятъ това свято име учители!

Тъкмо като са наръждаше листа ни, случи са да наминем у града ни единъ наше-нецъ момъкъ, който ходилъ по Търновско и отбилъ са въ Дряново, дѣто му приказвали слѣдъющитѣ магартарій на тамкашнія антика даскалъ Христати.

Наскоро младежитѣ у Дряново поискали да направятъ едно прѣдставление—театро, за което са и приготвили. Но даскалъ антика наговорилъ попа отъ неговата махла да заръча въ черквата за да неотива никой на театро, защото било противно на Христіанскія законъ, и че ако би да отиде нѣкой, за него причащение нѣмало. (Като иматъ Дряновчени такава маскара за какво имъ е театро и учение? той о добъръ комедіанинъ но отъ най-мръснитѣ шарлатани.) У махлата, дѣто даскалувалъ Христати не било допущено да са внесе никакъвъ вѣстникъ, защото, спорѣдъ казването на негова милость вѣстникаритѣ лъжали, само да зематъ пари и други таквизъ бръщелѣвилъ той да заблуждава Хората.

Ний са чюдимъ и маемъ на Дряновчени за какво държатъ една таквазъ антика у селото си и защо неизринатъ тойзи боклукъ оттамъ. Доста е заблуждавалъ хубавото село, дѣто отъ толкозъ години са е прилепилъ на врата имъ като единъ кърлешъ. Спорѣдъ разказването на ижтника причината да останатъ Дряновчени тъй немарливи и студени къмъ ученето и да небрежатъ за училищата си, билъ самій даскалъ Христати, който иска да държи Дряново въ простота и у вѣчно заблуждение. Скоро нашия народъ ще види бѣлъ свѣтъ съ таквизъ скопосници—учители!

НАШИТѢ УЧИЛИЩА.

Габрово.

Въ пътуването си миналото лято прѣзъ Планината, ний имаме случай да посетимъ този български градецъ, дѣто на връщане и прѣсѣдѣхме нѣколко дни.

Тукъ нѣма да описваме за мѣстоположеніето и жителитѣ на Габрово—сѣки знае, че то е разложено посрѣдъ Планината, мѣжду високитѣ планински

ржтове, що окржжаватъ градеца, и че Габровцитѣ сѣ хитри Българе, добри работници, и занаятчий хора, които са отличаватъ на сѣкѣдѣ;—но ний ще са спремъ само върху едно кратко описание на Габровскитѣ училища, които спорѣдъ усърдното старание на жителитѣ и отъ друга стѣрна, подпомагани отъ завѣщанитѣ имоти на тѣхнитѣ съотечественници, починали въ чуждина,⁽¹⁾ отличаватъ нѣкакъ и, отъ день на день, отъ година до година, сѣ напръдватъ и напръдватъ.

У Габрово има днесъ 8 училища, отъ които сѣ: едно главно за момчета, двѣ приготвителни и двѣ първоначални;⁽²⁾ едно главно за момичета, едно приготвително и едно първоначално; единъ женски Пансионъ и два мъжски (единъ и селски).

Сичкитѣ училища са посѣщатъ, смалѣ-не отъ 1,000 ученици и ученички—около 700 момчета и 300 момичета.—Вънкашни ученици—момчета и момичета,—изъ разни мѣста у нашенско, има ще повече отъ 100.

У главното мъжко училище прѣподаватъ шестима учители; а именно Г-да: Райчо Королевъ, Ив. И. Г-въ, П. Генчевъ, Цани Гинчевъ, Анг. Владигеровъ, и Священникъ В. Миховъ. Главното у-

(1) Богъ да прости покойнитѣ В. Априлова, Дѣда Силвестра и други родолюбци, които завѣщахъ сичкия свой имотъ на училищата у милото си отечество Габрово. Богъ да поживи и Дѣда Теофила, който е обречълъ да посвети повечето отъ имота си въ полза на Габровскитѣ училища, за което е и написалъ своето завѣщание при живѣ, каквото да нѣма никой да развали слѣдъ смъртъта му. Ето единъ уменъ човѣкъ! Ако бѣше направилъ тъй и покойний Докторъ Беронъ изъ Кралево, сега неговитѣ имоти щѣхъ да бждатъ голѣма помощ на много училища у отечеството му, а не да са каратъ по Влашкитѣ сждовища и да са прахосва толкозъ имотъ по издѣлницитѣ. Дано служи това поне за примѣръ на другитѣ богати Българе, които чакатъ да правятъ добро слѣдъ смъртъта си.—Чювашъ ли Дѣдо М. Бенли! За кога отлагашъ твой милость направяето на едно училище въ Шуменъ, и друго що си обречълъ у завѣщаніето си? Ний желаемъ день напръдъ да видимъ общамяето ти турено въ дѣло.—

(2) У първоначалнитѣ училища са прѣподава по звучната метода. Г. Ц. С-въ залѣга съ се-сърдце за да са уведе тая метода рѣдомъ у нашитѣ училища. Г. Цѣтко е старателенъ човѣкъ.

чилище има петъ класса.—У приготвителнитѣ и първоначални училища има петима учители.

У главното дѣвическо училище има 4 учителки; Г-жи: Г. Анастасія Тошева, Анка Владигерова, Г-жици Анка Николова и Анка Лечова.—У приготвителното и първоначално дѣв. учил. има три учители. Сичкитѣ учители и учителки въ Габрово сж 18 душъ.

Отъ нѣколко години са мѣлѣше за едно голѣмо училище у Габрово, дѣто бѣше и направено. Сега това училище отка са прѣкрой съвсѣмъ на другий планъ, заправи са изново и за до година ще бѣде свършено. То е едно угромно и великолѣпно здание, въздигнато къмъ края кждѣ южната стѣрна у града на хубаво мѣстоположение, обиколено съ градини отъ сѣкакви сѣнчасти дървета и овошки; а на прѣдъ училището са простира едно доста голѣмо мѣсто съ нѣколко градини, дѣто казватъ че щѣло да са прикупи за *Ботаническа градина*.

Сичкитѣ училищни стай у това здание сж добрѣ распорѣдени; посрѣдъ стайтѣ имъ една голѣма зала, надъ която е извитъ широкъ сводъ (кубе); къмъ сѣверната стѣрна има 36 прозорци, къмъ югъ 30, а на истокъ глѣдатъ 22 прозорци, както и на другитѣ стѣрни тѣй, щото ставатъ сичко 132 прозорци и 4 голѣми върта за влизане.

Зданието не бѣше юще покрито, за това и неможѣхме да го опишемъ точно, а само до нѣйдѣ си, колкото са познаваше отъ направата. Юще малко и Габрово ще са украси съ едно хубаво училище, едничко у нашенско, дѣто ще бѣде пълна *гимназія*—белкимъ и нѣщо повече.

Да са живи и здрави Габровчани, и Богъ да прости умрѣлитѣ имъ, кои отрано са свѣстили и сумясали да направятъ най-добрия споменъ на вѣчнопамятнитѣ си души!!! Тѣй са пада на сичкитѣ имотни хора.

Ако има нѣйдѣ юще за похвала отъ

къмъ училищнитѣ нарѣдби на едно цяло окръжие, то е Орѣховско, дѣто виждаме днесъ да са работи това, щото е потребно у народа ни. За примѣръ на други, ний туряме прѣдъ очитѣ на нашитѣ читатели едно скратяваніе отъ *статистическото описание на Орѣховското окръжие отъ Враченската Епархія въ народно-черковно отношение*.(*)

У това окръжие има тѣкмо 50 села, които сж, току-речи, чисто-български (освѣнъ 4-5 Влашки и 2-3 смѣсени). Тѣзи села броятъ 6,466 къщи жители, отъ 10,834 вѣнчила; 19 черкви (сега са правили нѣколко нови) и 55 душъ Священници. Села, дѣто има училища и учители 43; ученици 1,600; годишна плата на учители у 45-тѣ села са набира: грошове 49,000, кокурусъ 8,000 оки, оране дни 136—дѣто даватъ помалко плата на учителя, тамъ има кокурусъ (мамуле) или по нѣкой день въ годината излизатъ да му поорятъ.

У сичкитѣ села е отрѣдено да получаватъ и вѣстници; тѣй сж приѣмали тѣкущата година: Вѣстн. »Македонія« 8, »Турція« 5, »Право« 25, »Слава« 34 и »Училище« 37.

Градецътъ Орѣхово брой Българе и Власи 275 къщи съ 320 вѣнчила; една черква и училище, което е на три отдѣленія за първоначалнитѣ. Освѣнъ това има образувани юще три класа, изъ които два сж като приготвителни и единий отъ главното училище. Прѣподаваемитѣ науки сж: Законъ божій; Българ. езикъ; Всеобща Исторія; Народна Исторія; Естествена Исторія; Землеописание; Математика; Краснописание; Нѣмски езикъ и черковно пѣние.—Ученици 123, съ двама учители.

Наскоро са е отворило и дѣвическо училище, съ цѣль да приготви учителки за въ селата. Като новоначално за сега то състой отъ I и II отдѣленіе и посѣщава са отъ 28 дѣвойчета.—Учителка Донка Младенова. Плата на учители 14,500.

(*) Глѣдай Лѣтооструй на Хр. Данова и С-не год. IV 1873, дѣто е напечатано другояче.

Селскитѣ училища са нагледватъ отъ нагласената вече у града дружина Селска Просвѣта. Тая дружина има за цѣль, съ своята събирана отъ добра воля помощъ, да подпомага нравственното и вещественно развитие на селенитѣ чрѣзъ просвѣщеніето.

Сичко това е станало спорѣдъ побужденіето на тѣхна милость, главній учитель у Орѣхово Г. Тома Младенова и отца Алипіа(*), които, подканени отъ истинско родолюбіе, настояватъ за просвѣщеніето на тамкашнитѣ Българи. Слѣдъ свършеніето на испитаніята у градското училище, тѣ жертвуватъ своето свободно врѣме да обихождаатъ рѣдомъ селскитѣ училища за да видятъ дѣщо има и какво са работи. А два пѣти прѣзъ годината са свикватъ сичкиѣ учители изъ цѣлото окръжіе на учителски съборъ у града, дѣто са разгледватъ училищнитѣ наредби и сѣки учитель е одѣженъ да даде счестъ за своята работа.

Ето примѣръ за подражане, ето истински родолюбци, които заслужватъ похвала и уваженіе прѣдъ народа!

ТРОХИЧКА ХЛѢБЪ

(Прѣводъ отъ Д. Блжковъ.)

Стомахътъ.

(Продълженіе отъ сл. 21).

Много хортувахме, другарче мое, въ прѣдышното си разказваніе за стомахътъ, нѣнищо почти не спомѣнахме за неговото устройство.

Можи да сте виждали гайда—това наше народно увеселително орудіе—то става отъ мяхъ, кой са надува и са напѣлнюва отъ едната дупка съ въздухъ, а послѣ отпускатъ този въздухъ отъ друга дупка, като по малко притискатъ мѣхътъ съ лакатътъ си. Аконе сте виждали това нѣщо, можитѣ да го видите дѣто

и да го потърсите—то не е рѣдкость по насъ. Това орудіе ще ви даде добро понятие за стомахътъ ни, защото твърдѣ са оприличава на него.

Голѣмината на стомахътъ трудно можи да са опредѣли, тя никога не бива еднаква. Когато са понапѣлни стомахътъ съсъ храна, протача са и са разширочава, а когато са поиспразни, свива са и са свива до толкова щото странитѣ му захващатъ да са опиратъ една въ друга, угаждами тогава слабостъ и болѣшка, защото външнитѣ части, които потдържатъ и на които е закрѣпенъ стомахътъ, са оптягатъ и са насилватъ къмъ срѣдата. Това дава знакъ на онѣя, които не мислятъ да ядѣтъ, чи е время за яденіе, время е да си испълнимъ длѣжността.

За васъ като бѣди, мило мое дѣте мисля, че вые не чакате това и по нѣкогашъ свършвате тѣжъ работа, прѣди да ви са струвахаберъ. Нѣ и има много нещастни, кои много пѣти не можѣтъ да испѣлняватъ желаніето на стомахътъ, като нѣма що да му дадѣтъ, и ако бы това тѣй да са продължи на много время, то тѣ умираѣтъ. На много такыва бѣдни отъ гладость умрѣли хора намирали са стомахътъ имъ не по голямъ отъ колкото единъ орѣхъ. А случавало са е да умираѣтъ хора и отъ много яденіе; на такыва хора стомахътъ имъ е былъ до толкова пѣленъ и голямъ, щото заѣмалъ повечето мѣсто отъ сичкиѣ коремъ.

И тѣй отъ това виждаме, че стомахътъ не можи да бѣди сякога еднакъвъ, а големината му зависи отъ това що са намира въ него. Добрѣ, и това наше орудіе е направено тѣй щото да можи да са уголѣмява и да са намалява; инакъ ные трябаше сякога да държимъ едно строго правило, кое бы было тешко да са извършва. Какъ става испразнюванѣто на този пѣленъ мяхъ е не по малко любопитно да знаеме. Въ продолженіе на това время, когато са преварява още веднѣжъ храната въ стомахътъ, стомахътъ бива затворенъ и съ двѣтъ си врата; отгдѣ съ найсетнѣото колелце на гърлото; а отъ долу съ друго сѣщо, както и горнѣто колелце, само чи то е по якъ, по вѣренъ и не уморимъ пазачъ въ приминуванѣто на

(*) Съ погрѣшка у прѣдишнія листъ, стр. 164 у забѣлѣжката е напечатано О. Агапій, както го четохме и у в. „Турція“ но сѣщото име на Н. Пр. биле Алипій.

раната къмъ черната. Горниятъ пазачъ, който вече познаваме, приема гоститѣ, а долниятъ ги пуска, като изпълнява сжщата сължностъ—опитва.

Това ви очудва: вие никакъ не бихте си помислили, че въ васъ има и друго орудие и вкусъ, кое не познавате, догаждате и не можете сжщо да имате нѣкаквеси понятие за него. Въ това е тѣй. Долниятъ пазачъ сжщо испытва, кусва преварената вещь въ стомахътъ, аша и додѣто тя не стане спорѣдъ неговий вкусъ т. е. до дѣто стомахътъ не я уготвилъ добрѣ, той е неумолимъ, не отваря и не пуска никакъ да мине.

На горниятъ пазачъ по нѣкогашъ му са евнати много нѣща. Той навеща глава когато види на прѣдъ му да са подлага было азини питички, пиленца, нѣщо варено, печено, кисаличко, сладко; той ни дава да познаемъ, че нему му е ушь това сладко и сж това заедно и ние усѣщаме сладостъ.

Долниятъ вардачъ, като работникъ въ маришната и най звѣтностъта, знае само едно нѣщо, едно му е нему вкусно—това е жълтеникава и рядка каша съ неприятенъ дѣхъ, разбира са, угодно само на него. Това са казва преварената отъ стомахътъ храна въ нея станало сичко въ едно, както най добрата, тѣй и долната храна. Частитѣ добри гозитъ на единъ велможа и черниятъ хляпъ и пирертъ на селенинтъ са превърнати се въ еднакъвъ размѣсъ и макаръ ястието на първиятъ да е по чисто, отколкото на селенинтъ, въ долнитѣ имъ пазачи са задоволяватъ и нѣдатъ да е яденъето имъ се еднакво. Работството, както виждате, са е нарѣдило още тѣ рано.

За да са върви напредъ, различната храна, която са намира вещь въ стомахътъ, трябва да са размѣси и разкашква добрѣ, та тогава само да склони неумолимийтъ вардачъ; като са поематъ и ядемъ различни храни едни отъ тѣхъ са преобращатъ по скоро въ каша, а други по бавно, то и пазачитѣ единитѣ трябва да отпусква, а другитѣ да връщатъ пакъ назадъ, додѣто са смѣлятъ добрѣ. Една хапка хлѣбъ хапната съ мѣсо наедно са смилатъ въ едно и сжщо время: хлябътъ е вече напредъ, а месото се е въ сто-

махътъ, чака раздробяване и тогава.....

Отъ това научете са, колко лошо ще е да гълтате такыва нѣща, кои иматъ свойство, що не можатъ лесно да са раздробяватъ, особено ако сж тѣ голѣмички, като напримеръ кокичкитѣ, кои не могатъ лесно да са раздробяватъ, не могатъ да са смѣсватъ съ кашата и ходятъ много время изъ стомахътъ, додѣто са нѣкакъ исплжзватъ изъ между кашата. Нъ колко болѣшки претърпява бѣдничийтъ стомахъ!

Никога не щж забравж грозната история на прасковената костичка, разказана отъ учителятъ, когато малки ходѣхме въ училището. По това време едва бѣхж захвапали да предаватъ въ училищата естественнитѣ науки. Съ какво голѣмо любопытство слушахме ние тѣя уроци. Когато доди рѣдъ да ни са разказва за стражарьтъ, за когото сега хортуваме и като ни са описваше какво зло излиза по нѣкогашъ отъ лакомството, учителятъ ни разказа единъ случай, който са случилъ съ една жена, коя была глътнала една прасковена костичка. Повече отъ двѣ години са мжчила тя отъ бодержъ въ коремътъ, що не ѝ давало никакъ рахатъ. Вѣдна костичка са тласкала отъ стѣна въ стѣна въ стомахътъ, съ отчаяние са хвъргала къмъ затворътъ, нъ все на пусто. Тя была твърда и никакъ неможала да са раздоби, а мърданъето ѝ са не спирало; отъ допирањето си по кожата на стомахътъ, тя подигала раздриванъе отъ що и больната отъ день на день са мжчила и отслабвала. Сички трудове и цярове на лѣкари неможили да принесжтъ никаква полза не знаили вече що да правятъ и изгубили надежда, за да я отгърватъ; нъ изведнажъ болестъта са изгубила като чудо—Пазачътъ са смилилъ най сетнѣ, едружилъ са съ двѣ годишната си приятелка и я пусналъ. Костичката прекрачила страшнийтъ прагъ и больната са отгървала. Нъ колко теглила!

Не са сумнявамъ, мило мое дѣте, че тжсъ ми прикаска ще отбий невниманъето ви и лакоменьето да глътате безъ мирка какво бжде.

Сега ние както и костичката прекрачихме прагътъ. Излѣзохме отъ стомахътъ; нъ вслѣ-

ко още не е свършено : тѣй напредъ още много-
имаме да видимъ, много нѣща ще знаемъ.

(Слѣдва за тѣжикитѣ черва).

Нѣщо за женитѣ.

Нѣкой си много—опитенъ човѣкъ отъ сегашниѣ свѣтъ казалъ тѣзи истина:

Хубавицитѣ моми повечето оставатъ незадомени; защото са държатъ на голѣмо, та ни единъ купувачъ не доближава докѣто са затвори назарѣтъ, т. е. дордѣто имъ прѣмине врѣмето. Тѣ са залѣгватъ денемъ да си шѣлятъ по нѣкакви си зеленикави кученца или врабчета на жълта вълна, и да са оглѣдватъ въ оглѣдалото; а нощемъ да прочитатъ (ако знаятъ) Френски романи и да си бабнуватъ съ голѣми работи—съ високи въображенія.

Кой може да противорѣчи на тѣзи истина? Малко ли сѣ таквизъ хубосници моми, които одѣртяватъ неуженени, само за тѣзи причина, защото са гърдѣятъ съ хубостта си, та не причитатъ никого, като си въображаватъ, ченѣма достоенъ за тѣхъ момѣтъ да са вѣнчѣятъ?

** Нѣкой си мѣжъ са вшутявалъ (шегувалъ) да казва на пріятелитѣ си:

Моята жена, думалъ той, три пѣти прѣзъ деня казва истината. Прѣди да стане отъ лѣгло то тя са прозява и извиква: „Охъ мѣжо трѣба да стана, а пѣкъ ми са нече.“ Слѣдъ закуската казва: „врѣме е за работа, а пѣкъ ми са нече.“ Вечеръ кога си лѣга пакъ си продумва: „прѣминахъ и днешниѣ день безъ работа.“

** Жена у която нѣма добродѣтель, възбужда само похоть, отдѣто послѣдватъ лоши сѣгнини.

Само изъ устата на една добродѣтелна жена истича благородна любовь, и чистотата на нейната кротка любовь, облагородва сърдцето и го напълва съ изобилно чюство отъ добродѣтель. Право е казалъ Мацини: „Ангелътъ на домакинството е жената—чрезъ жената са разлива у дома свѣтлината на живота: любовь, радостъ, домашно веселіе и растуха въ скърбитѣ е добрата ступанка. Освѣнь това тя е за сѣкиго отъ насъ бж-

дѣща заплата.—Първата майчина цалувка научава дѣтето на любовь.“

** Трѣбва да са грижиме за образованіето на женитѣ колкото е възможно по добрѣ; защото каквато е майката таквизъ ще бждѣтъ и нейнитѣ дѣца. Отъ образованіето на женскія духъ зависи повече умѣдряваніе на мѣжнетѣ.

НОВИ БЪЛГАРСКИ КНИГИ.

Напредѣкъ, нарѣчни книжки за онези които желаятъ наука и успѣхъ. Книжка първа: какъ да са учатъ уроци.

Отъ Андр. Цаневъ.

Отъ самото заглавіе и съдържаніето познава са книжката, която не ще бжде сама а ще слѣдва въ нѣколко такива книжки. Сѣкоя отъ тѣзи книжки ще бжде цѣла за себе си; т. е. ще обема по нѣщо върху науката и наставленіето на учащитѣ са младежи и дрѣ.

Нѣй желяемъ отъ се-сърдце щото тѣзи книжки да сполучѣтъ добра срѣща у нашенско, дѣто са осѣща голѣмъ нужда за сѣкакви книжки поязика ни; особено таквизъ, които да насърдчватъ и дѣцата, и родителитѣ къмъ наука!

Лѣтоструй или кѣщенъ календаръ за год. 1873, издаванъ сѣкоя година отъ книжарницата на Хр. Данова и С-іе. Петъ години сѣ отка са издава *Лѣтоструйтъ*, по тѣзгодишніятъ е по-пълненъ и съ повече любопитни нѣща. Освѣнь това у него има нѣкои образи на отлични хора, мѣжду които е и образѣтъ на Н. Блаженнѣйшество бѣлг. Екзархъ Антимъ I, съ неговото животоописание; а отъ края една картинка на дѣлѣжъ за плана на спичкитѣ заданія, готвени за *всеміръното изложение* на 1873 г. у Вѣна.

Прикаски или изравоучителни примѣри за прочитане отъ монаха М. Петровъ прѣображенскій. Тая книга състой отъ 9 печатни коли и съдържава доста хубавички прикаски. Тя излѣзе вече отъ печать и намира са за проданъ тукъ у писарницата на „Училище“ и у издателя въ Търново. Цена гр. 8.

РАЗНИ.

Колкото повече разширява човѣкъ знаніята си толкозъ повече распяжда тъмнината надалечъ отъ себе си.

—Малко разумъ струва повече отъ много богатство; за това дордѣто сте млади украсявайте са съ мѣдростъ.

—Момченца и момиченца! учете са да различате доброто отъ злото — похотѣта отъ любовта.

** Минутна грѣшка на одного човѣка може да му докара сѣкогашна скѣрбъ.

** Щастіето обикаля винаги около насъ, и който го гони може да го улови; ако ли го не гони, никога нече да го добіе.

Тѣкмо когато са туряше листѣтъ ни подѣ печатъ пристигна изложение и слово за посрѣщаніето на Прѣславскій Владика Г. Г. Симеона. Посрѣщаніето станало на желѣзницата при Каспечанъ, дѣто чакалъ многоброенъ народъ да пріемне многожелаемія си Пастиръ; сѣки са надпрѣварялъ да цалуне неговата Св. дѣсница и да земе благословката му. Въ града Шуменъ сѣщо, ако и да било много дъждовно, народъ са стичалъ отъ сестранъ, мало и голѣмо са трупали у горнята черква, дѣто са сказало едно трогателно слово, кое ній ще смѣстимъ въ слѣдующія листъ на „Училище“, съсичко подробно. Намъ е жално, защото не пристигна день напредъ, та да са обнародва у този листъ.

Каква радостъ, Боже, какво дълбоко чувствовање отъ горкія ни народъ за подновявашето на народната ни черква, потѣпкана и поробена цѣло столѣтіе отъ Гръцка злоба! Кой смѣ сега да каже, че Българитѣ непознаватъ доброто си, и не са държали еднакво за освобождението на своята народна черква отъ фенерски рѣцѣ? **Нѣмни да вѣдѣтъ уста лхстивихъ!!!**

ОТВОРЕНО ПИСМО

на

Г-на Т. Х. Станчевъ.

Господине!

Единъ дрънкарийъ — нехранимайка — отъ Ломъ, Ловецъ задрыкалъ и го дочулъ единъ глухъ — нехранимайковецъ — въ Русе, който ви внушилъ, че ушъ азъ съмъ ви былъ спиралъ листоветъ и незнамъ още

що си.... Коего — за честѣтъ имъ — сте обнародвали въ Листа си „СЛАВА“ подѣ III-ий листъ. За отговоръ на туй ваше забѣлѣжаніе моляжъ ви — за знание на публикатъ — да благоволите, ако имъ неслужа за срамъ, и да смѣстите въ слѣдующитѣ си листовѣ писмото ми, което ви испратихъ по-прѣди подѣ заглавію:

„Храни куче да тя лае“

и тогази ще излѣзи на явѣ истината да чуе, който не чулъ, и да дознае, който не знаилъ.

Ломъ 27 Ноемвр. 1872.

Пишурка.

Ній неотговаряме на това писмо. Само ще научимъ на Г-на Т. Х. Станчева да са държи на здраво о программата си, ако желае листѣтъ му да земе прѣднина; да не току прѣскача прѣзъ плета и да *бере цвѣтѣ обѣ* какво да *прави китка смѣсена* (народ. пѣсенъ), защото самъ си згрозява листа си. Малко ли има сега да са пише по духовна часть? Че позалюлей ѣж тѣй хе-е иди доди като по Богословски, та и читателитѣ на „Слава“ да си усѣтитѣ сърдцето и душата. Сегашній свѣтъ не желае да слуша *бабини деветини*, а иска нѣщо по-новичко, което да го заслади. Прикажи, прикажи г-не на вашитѣ читатели за грѣцката, *схизма* ли е чизма ли е, какво тя струва толкозъ, колкото и папската непогрѣшимостъ; а фенерското *лукавое съборище* попитай: по кои черковни правила са основаватъ тѣхнитѣ у Варна грѣко-гагауски попове да прѣкрѣщаватъ Български дѣца?! . . . .

Слушай брате, врѣме е настанало да си научимъ Евангелското слово: *жѣтва много а облатели мало*. Работи много у нашата книжнина, но кому каквото е подаденіе, това да работи и да са nelaкоми за много; иначе ній ставаме смѣшни.

Отъ сега ще ви ся праща „Училище“ въ замена съ вашата „Слава“; ако обичате и вѣй ще ни пращате. Хората го рекли че съ *едно цвѣтіе не става лѣто*, и ній тѣй сме запомнили отъ дѣда и баба; а вѣй ако сте го разбрали другояче, воля ваша. Никакъ са несърдимъ; но іоще са радваме че народѣтъ ни са е сдобилъ и съ едничакъ Духовенъ листъ, на когото, дай Боже, спомощницѣ да наспоряватъ! Б. Р.

Свищовското женско дружество явно благодари на слѣдующитѣ лица за подаркитѣ имъ:

На Г-жа Марійка Искремова за 5 тѣла „Питіюсъ и Дамонъ.“ На Г-жа Димитра Иліевъ за 1 „Дѣтска Библиотека.“ На Г-на В. Чолакова за 1 „Сборникъ.“ На Г-на Б. Горановъ за 1 „Г-жа Севинъ.“ На Г-жа Елена Х. Иванова за 3 „Длъжностъта на мѣжътъ.“ На Г-на А. Х. Иванова за 1 „Добрѣтелъ и Злоба.“ На Г-на Станцова за 4 „Георги Данденъ.“ На Г-на Т. Х. Станчева за 1 „Страшній Кардамъ.“

Настоятелството.

Издателъ — ступанъ Р. Бѣсковъ.

Русе, въ печатъ. на Д. областъ.

طبعة ولايتي مطبعه سند طبع اولمشدر